

10.2.7 Dorpsperspectief

Leimuiden

10.2.7.1 Tussen dijk en Drecht, tussen vroeger en verder

Leimuiden is wat inwonersaantal betreft het op één na grootste dorp van de gemeente Kaag en Braassem en ligt op een kruispunt van wegen en water.

Belangrijke punten uit de vroege ontstaansgeschiedenis zijn onder meer de Drecht, de Herenweg, een houten kapel en de officiële oorkonde omstreeks 1040/1063 (!) waarin 'Liethemuthon' voor het eerst is genoemd.

De term die tijdens de Dorpentoer het vaakst voorbijkwam is "ons kent ons." Samen met "het sociale, het centrale en de verbinding" maakt dat het volgens velen "prettig wonen" is in het groenblauw.

10.2.7.2 Bebouwing

De uiterste noordoostelijke hoek van de gemeente Kaag en Braassem kent een geschiedenis van beweging en verandering die - net als de nabijgelegen dorpen Woubrugge en Rijsaterwoude - teruggaat tot de ontginning van ruig veenmoeras.

In vrijwel alle polders begon het aanbrengen van cultuur met akkerbouw, daarna volgde weidebouw, uitvening en uiteindelijk de droogmakerijen zoals die het oostelijk deel van Kaag en Braassem kenmerkt. Het zijn deze diepe, grotendeels noord-zuidgerichte polders en hoge dijken die het open karakter van de omgeving bepalen — een karakter dat veel inwoners koesteren.

Wat Leimuiden - dat ooit kortstondig bij de provincie Noord-Holland hoorde - enigszins uniek maakt, is haar strategische, "centrale" ligging: het 'langgerekte streekdorp' was een voorname stop op de binnenlandse (vaar)routes tussen Amsterdam en Rotterdam. Het is dus niet geheel toevallig dat een Tolbrug, de Ringvaart, de N207, de A4 en de A44 in (of in de buurt van) Leimuiden verschenen.

De bebouwde omgeving is de afgelopen jaren flink veranderd. Zo kwamen er een dorps haven, nieuwe appartementen in het dorps hart, een Integraal Kindcentrum (IKC), de nieuwe woonwijk Leimuiden-West en zijn er ontwikkelingen in de

Grietpolder. Mocht er nieuwe woningbouw komen dan zou dat verder westwaarts kunnen, tussen de Drecht en Ringvaart. En anders is het mogelijk binnen bestaand stedelijk gebied (verdichting) of door middel van herontwikkelingen op bijvoorbeeld het terrein van Connexion- of Boot Beton. In oostelijke richting is al een aantal jaar sprake van uitbereiding van het bedrijventerrein Drechthoek.

10.2.7.3 Ruimtelijke uitdagingen

Of bovenstaande ontwikkelingen kunnen plaatsvinden, is deels afhankelijk van de N207. Een verbeterde ontsluiting en aansluiting op de provinciale weg, een terugkerend aandachtspunt vanwege sluisverkeer en landbouwverkeer in Leimuiden, is volgens velen wenselijk, volgens sommigen cruciaal. Net als de overlast die Schiphol veroorzaakt. Hiermee raken we aan een terugkerend thema, namelijk ruimtegebrek. Ook in Leimuiden moeten er eerst keuzes worden gemaakt.

Het volgende valt op in Leimuiden:

- ◆ Het dorp heeft naar verhouding veel 'bovendorpse voorzieningen', maar mensen uit het dorp maken zich zorgen over de instandhouding van deze "basisvoorzieningen" en "de middenstand". Het verder verbeteren van het dorpshart (meer groen en kindvriendelijker) is een wens die meerdere keren wordt genoemd.
- ◆ De inwoners willen dat er meer ruimte komt voor de auto (zie hierboven + parkeerplaatsen), maar tegelijkertijd ook dat veilig fietsen en wandelen een hogere prioriteit (en dus meer ruimte) krijgt.
- ◆ Binnen het dorp is er relatief veel aandacht voor het omgaan met klimaatverandering (zoals een gescheiden stelsel in de riolering, afwatering op en langs de wegen) - wat een terechte zorg is vanwege de bovengemiddelde mate van versterking.
- ◆ Voor wat betreft het landschap: veel inwoners willen dat het landschap rondom Leimuiden zoveel mogelijk open en "rustig" blijft, veel inwoners willen dat er een betere verbinding komt met groen (de polders) en blauw (het water) en veel inwoners maken zich zorgen over de mogelijke komst van windturbines. Wat woningen betreft zien we dezelfde wensen als in vrijwel alle andere dorpen (minder grote koopwoningen, meer woningen voor lokale starters en senioren, hoogbouw tot maximaal drie lagen) en de eerste signalen dat mensen bereid zijn om bepaalde woonruimte/voorzieningen te delen.

10.2.7.4 Karakter

Op veel sociale thema's, zoals bewegen, overgewicht, gezondheid, veerkracht en eenzaamheid, zijn de cijfers van Leimuiden vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde. Verder toont het maatschappelijk gezicht van Leimuiden - het mag geen verrassing heten - veel gelijkenissen met Jacobsbouwde-broeders Woubrugge en Rijnsaterwoude: daar kijken mensen naar elkaar om. (Hoogmade heeft een ander soort sociaal karakter, collectiever van aard.)

Het sociaal-maatschappelijke karakter is "levendig" te noemen. Daar hebben de ruimtelijke veranderingen van de laatste jaren weinig tot geen invloed op gehad.

Zo heeft het Oranje-comité de toch al drukke evenementenagenda aangevuld met het Havenfeest. De Kleine Oase is al tientallen jaren een begrip in het kader van zelforganisatie. De vestiging van de Herenboeren aan de Drecht is een succes, wordt er door de inwoners zelf aan de duurzame, energieneutrale weg getimmerd en de verschillende sportverenigingen kijken met een brede blik (meer dan alleen sport) naar de omgeving waar ze ontstonden.

10.2.7.5 Sociaal-maatschappelijke uitdagingen

Leimuiden heeft te maken met algemene uitdagingen als vergrijzing en de toename van eenzaamheid. Daarnaast horen we de volgende geluiden:

- ◆ Het gevoel dat "alles gebeurt in de Veen" en "Leimuiden ondergeschikt is aan Roelofarendsveen" kwam tijdens de dorpenavond een aantal keren naar voren.
- ◆ Inwoners merken op dat er vanwege alle nieuwbouw sprake is van "vermenging," en zien daardoor ook een zekere "verloedering" onder "specifieke groepen." Zij hebben daar moeite mee omdat een schoon, opgeruimd en mooi dorp ze tevredenheid geeft en trots maakt.
- ◆ Na het project de Gezonde Buurt in Leimuiden (zie kader) zijn inwoners nog altijd op zoek naar meer groen en ontmoetingen (inclusief elkaar begroeten en aanspreken op minder gewenst gedrag).
- ◆ Het samenvoegen van de scholen leidt over het algemeen tot positieve reacties, want er is meer verbinding tussen de kinderen onderling.
- ◆ Er is "meer afstand onderling" en de "historische kern" en Leimuidense identiteit staan onder druk. Kan Leimuiden "een blijvende parel" zijn?

10.2.7.6 Gezonde Buurt

Begin 2024 was er het project Gezonde Buurt Leimuiden. Dit was bedoeld voor het bevorderen van een sociale, inclusieve, gezonde gemeenschap en de biodiversiteit. Een van de maatregelen was dat de hekken van het sportpark open gingen voor iedereen, de hele week door. Daarnaast was er aandacht voor een mooie, groene verbinding met de omgeving.

Nu - medio 2025 - zijn de grenzen van het sportpark van S.V. Kickers '69 opgesierd met onder meer "een avontuurlijke boszone", een sporttoestel en is er een hondenlosloopzone gekomen. Verder is een verbinding gemaakt met een nieuwe speelplek bij de tennisvereniging Leimuiden en de speel- en sportlocaties bij IKC De Lei, waaronder het Tiny Forest.

Gezonde Buurt is een voorbeeld waarbij de gemeente een samenwerkende rol (blauw) kiest en zichzelf - voor zover dat kan - als gelijkwaardige partner opstelt, zonder daarbij bepaalde (wettelijke) verantwoordelijkheden/eigenaarschap uit de weg te gaan. Het succes van dit project is mede te danken aan het samenbrengen van de lokale ervaring en de koppeling tussen het ruimtelijke en sociale domein.

Buiten het gemeentehuis wordt deze koppeling vaak als een volstrekt normale gang van zaken gezien. Op het Westeinde wordt er ook steeds vaker op die manier gedacht en gewerkt. De volgende logische stap in Leimuiden lijkt: wat wil de gemeenschap zelf doen, los en onafhankelijk van de gemeente?

